

NORGES BANK

Finansdepartementet
Akersgata 40, Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Dato: 9. desember 2021
Deres ref.: 20/5230
Vår ref.: 21/02567

Norges Banks høringsvar - Bankenes tilbud av kontanttjenester

Norges Bank viser til brev av 13. september der Finansdepartementet ber om merknader til Finanstilsynets høringsnotat med utkast til forskrift om bankenes tilbud av kontanttjenester.

Finanstilsynet foreslår at ny § 16-8 i finansforetaksforskriften skal lyde:

«Enhver bank skal gi bankens kunder mulighet til innskudd og uttak av kontanter, enten i egen regi eller gjennom avtale med andre tilbydere av kontanttjenester.

Plikten til å tilby kontanttjenester omfatter norske foretak med konsesjon som bank, jf. finansforetaksloven § 2-7, norske filialer av utenlandske kredittinstitusjoner som tar imot innskudd i Norge, jf. finansforetaksloven § 5-2, og utenlandske finansforetak som har fått tillatelse av departementet etter finansforetaksloven § 2-7 til å etablere og drive virksomhet gjennom filial i Norge, jf. finansforetaksloven § 5-6.»

Norges Bank støtter Finanstilsynets forslag til forskrift, og vil i det følgende knytte noen kommentarer til forslaget.

Behov for ytterligere presisering

Norges Bank har tidligere, bl.a. i brev til Finanstilsynet¹, pekt på at det er behov for tydeliggjøring av bankenes plikt til å tilby kontanttjenester. Dette gjelder både hvem som er omfattet av plikten og hva plikten innebærer. Bakgrunnen for dette er Finanstilsynets kartlegginger av bankenes tilbud av kontanttjenester i 2018, 2019, 2020 og i 2021.

Kartleggingene viser at flere banker mener de ikke er omfattet av finansforetaksloven § 16-4. Forskriftsforslaget tydeliggjør hvilke aktører som er underlagt denne paragrafen. Forslaget klargjør også at den enkelte bank ikke nødvendigvis må levere tjenestene selv, men at kravet kan etterleves gjennom avtale med andre aktører som leverer de aktuelle tjenestene. Det vil likevel være banken som har ansvar for disse tjenestene overfor kundene.

¹ Brev av 20.02.2018, 13.02.2019 og 25.02.2021

Kartleggingene har imidlertid vist at bankene også har ulike vurderinger av hva som vil være tilfredsstillende løsninger for å etterleve finansforetaksloven § 16-4. Norges Bank mener derfor at det er nødvendig med en ytterligere presisering av hva plikten innebærer, dvs. hvilke krav som stilles til tjenestene, for å sikre at bankenes kontanttjenestetilbud til sine kunder er tilfredsstillende. Presiseringen bør knyttes både til funksjonalitet og geografisk tilgjengelighet, og hensynta at privatkunder og næringslivskunder har ulikeartede behov for kontanttjenester.

Spesifiserte minstekrav til bankenes tjenester for innskudd og uttak både for privatkunder og for næringslivskunder vil gjøre det lettere, ikke minst for bankene selv, å vurdere om løsningene er i samsvar med lovens krav. Dette vil også kunne bidra til en bærekraftig kontantforsyning for hele landet ved at det blir lettere å samle seg om fellesløsninger som bedre utnytter kapasiteten i infrastrukturen.

Både banker og andre aktører kan tilby ulike kontanttjenester i tilknytning til minimumstjenestene som følger av lovens krav, men også alternative løsninger, og tjenester som går ut over minimumskravet. Det bør i den forbindelse vurderes om ulike ordninger, f.eks. dagens interbankgebyrordning knyttet til drift av minibanker, kan ha en uønsket virkning på etablering og omfang av kontanttjenester fra ulike aktører.

Om eventuell konkurranseulempe for aktører som omfattes av forskriften

Når det gjelder hvilke banker som er omfattet, viser høringsnotatet til at det ikke er harmoniserte krav til kontanttjenester i EØS-området, ut over bestemmelsene i betalingskontodirektivet. I den forbindelse pekes det på om forslaget kan innebære en konkurranseulempe for norske banker og norske filialer av utenlandske kredittinstitusjoner, og om plikten også bør omfatte kredittinstitusjoner som driver virksomhet i Norge på grensekryssende basis. Finanstilsynet legger til grunn at en utvidelse av anvendelsesområdet kan være aktuelt dersom utviklingen viser behov for dette. Norges Bank støtter denne tilnærmingen.

Om håndhevelse av finansforetaksloven § 16-4 med tilhørende forskrift

Når det gjelder høringsforslagets drøfting av Finanstilsynets sanksjonsmuligheter ved manglende etterlevelse, legger Norges Bank til grunn at det vil være en egnet oppfølging fra Finanstilsynets side av de banker som ikke oppfyller finansforetakslovens bestemmelser om kontanttjenester. Vi viser her til finansforetaksloven § 22-1 om straff og § 22-2 om pålegg og tvangstiltak. Norges Bank antar at disse bestemmelsene vil kunne komme til anvendelse ved overtredelser av forskrifter gitt med hjemmel i § 16-4. Dersom Finanstilsynet skulle komme til at disse bestemmelsene gir utilstrekkelige sanksjonsmuligheter bør det vurderes å innlemme §16-4 i den foreslåtte listen over bestemmelser i finansforetaksloven der det kan fastsettes overtredelsesgebyrer.

Med hilsen

Torbjørn Hægeland

Leif Veggum

*Elektronisk signert / Signed electronically:
8.12.2021, Torbjørn Hægeland
7.12.2021, Leif Veggum*